

Grundläggande granskning av kommunala bolag

Växjö Kommunföretag AB

2026-04-17

Jörn Wahlroth, certifierad kommunal revisor
Ellen Broqvist, verksamhetsrevisor

Azets Revision och Rådgivning AB

Innehåll

1.	Sammanfattning och rekommendationer	3
2.	Inledning och bakgrund	6
3.	Metod, avgränsning och tidplan	11
4.	Styrande förutsättningar	14
5.	Resultat av granskningen	17
6.	Sammanfattande bedömning och rekommendationer	23

Sammanfattning och rekommendationer

1. Sammanfattning

Azets har av Växjö kommuns lekmannarevisorer fått i uppdrag att göra en grundläggande granskning av kommunens kommunala bolag. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2025. För respektive bolag i bolagskoncernen upprättas en separat rapport. Rubricerad rapport avser Växjö Kommunföretag AB.

Syftet med granskningen har varit att översiktligt bedöma om bolaget har en tillräcklig struktur för styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten. De bedömningar som avlämnas ska utgöra en grund för säkerställande av att bolagen lever upp till de mål och beslut som fullmäktige fastställt.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att styrelse och VD i allt väsentligt säkerställt att bolaget har en tillräcklig struktur för styrning och uppföljning av verksamheten och uppföljning av ekonomin, men att styrelse och VD endast delvis har säkerställt en tillräcklig struktur för styrning och uppföljning av intern kontroll.

I följande avsnitt följer de rekommendationer som avlämnas i samband med granskningen. För vidare beskrivning av bedömning per revisionsområde hänvisas till kapitel 5 i rapporten. Samlad bedömning och rekommendationer återfinns i rapportens sjätte kapitel.

1.1 Rekommendationer

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi VD och styrelse Växjö Kommunföretag AB att:

- Att i bolagets arbete med intern kontroll tydliggöra vilka risker som har identifierats, samt vilken värdering av respektive risk som skett. Vidare att upprätta en samlad bedömning av den internkontroll utifrån upprättad kontrollplan.

Inledning och bakgrund

2. Bakgrund

De förtroendevalda revisorerna/lekmannarevisorerna är kommunfullmäktiges organ för kontroll och ansvarsprövning av styrelser nämnder och kommunala bolag. Revisionens arbete ska även ses som ett stöd till nämnderna, styrelsen och de kommunala bolagen. Kommunallagen (2017:725) 12 kap, 1 §, ger uttryck för att revisorerna årligen ska granska all verksamhet som bedrivs i kommunen, vilket även omfattar den verksamhet som bedrivs i kommunala bolag.

Lekmannarevisorerna har i enlighet med aktiebolagslagen (kap 10. 3§) uppdraget att granska om bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om bolagets interna kontroll är tillräcklig. Räkenenskaperna i bolagen granskas av auktoriserade revisorer.

Lekmannarevisorernas årliga granskning består av två delar; grundläggande granskning och fördjupad granskning utifrån riskanalys. Den grundläggande granskningen omfattar en översiktlig granskning av bolagets måluppfyllelse, ledning och styrning ur ett internkontrollperspektiv. Granskningen baseras generellt sett på revisorernas riskanalys och ger även underlag till uppdatering av riskanalysen under året. Enligt God revisionssed ska den grundläggande granskningen utgöra ett så pass omfattande underlag att den ger grund till bedömningar som revisorerna avlämnar i sin årliga granskningsrapport.

Bolagets styrelse och verkställande direktör ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande lagar och kommunfullmäktiges mål och riktlinjer.

2.1 Syfte

Granskningens syfte är att översiktligt bedöma om bolaget har en tillräcklig struktur för styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten. De bedömningar som avlämnas ska utgöra en grund för säkerställande av att bolagen lever upp till de mål och beslut som fullmäktige fastställt.

Lekmannarevisorns underlag utgör även en grund för fullmäktiges beslut om ansvarsfrihet för kommunstyrelsen samt direktiv till ägarombud och slutligen beslut om ansvarsfrihet på bolagsstämma.

2.2 Revisionsfrågor

Verksamhetsstyrning och uppföljning

- Har styrelsen säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med ägardirektiv som fullmäktige fastställt?
- Har styrelsen och VD säkerställt att verksamheten även i övrigt bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige fastställt?
- Har styrelsen säkerställt att den får tillräcklig uppföljning och rapportering avseende verksamheten?
- Vidtar styrelsen åtgärder vid eventuella avvikelser som uppmärksammas avseende verksamhetsresultat under året?

Ekonomistyrning och uppföljning

- Har styrelsen och VD säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med ekonomiska direktiv som fullmäktige fastställt?
- Har styrelsen och VD säkerställt att den får tillräcklig uppföljning och rapportering avseende verksamhetens ekonomi?
- Vidtar styrelsen och VD åtgärder vid eventuella avvikelser som uppmärksammas avseende ekonomiska resultat under året?

Intern kontroll

- Har styrelsen skapat förutsättningar att bedriva sin interna kontroll på ett systematiskt och ändamålsenligt sätt under året?
- Finns en tydlig process för uppföljning av den interna kontrollen som involverar styrelsen?
- Vidtar styrelsen åtgärder vid eventuella avvikelser som uppmärksammas avseende intern kontroll under året?

2.3 Revisionskriterier

Granskningen har utgått ifrån nedanstående revisionskriterier:

- Kommunallagen (2017:725)
- Aktiebolagslagen
- Lagar som styr bolagets verksamhet
- Ägardirektiv
- Kommunfullmäktiges mål och uppdrag, ägardirektiv, bolagsordning
- Tillämpbara interna regelverk, policys och beslut

Metod, avgränsning och tidplan

3. Metod och avgränsning

Granskningen har följt en årlig process, varpå granskningen avser hela granskningsåret 2025. Granskningen omfattar såväl granskning som bedömning utifrån styr- och uppföljningsdokument. Granskningen färdigställs och avslutas först efter slutrevisionsmöten 2026.

Rubricerad rapport avser Växjö Kommunföretag AB.

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudier av underlag såsom mål- och uppföljningsdokument, uppdrag, ägardirektiv, bolagsordning, delårsrapport, årsredovisning och bolagsstyrningsrapport
- Underlaget har legat till grund för dialogmöten bolaget
- Protokollsgranskning

Revisionsrapporten har kvalitetssäkrats i enlighet med Azets interna rutiner. Rapporten har varit föremål för sakgranskning.

3.1 Bedömningskriterier

Bolagens/bolagets verksamhetsstyrning, ekonomistyrning och interna kontroll bedöms utifrån följande bedömningsnivåer. Respektive bedömningsnivå har en tillhörande symbol.

Bedömningsnivå	Bedömningssymbol
Ja	
I allt väsentligt	
Endast delvis	
Nej	

Styrande förutsättningar

4.1 Ägardirektiv och bolagsordning

Ägardirektiv och bolagsordning för Växjö Kommunföretag AB (VKAB) har fastställts av fullmäktige 2021-08-31 (§ 134), respektive 2015-04-21 (§ 77).

Av bolagsordningen framgår föremålet för bolagets verksamhet, vilket är att vara moderbolag i en koncern som består av dotterbolag verksamma inom fastighetsförvaltning, byggnation av bostäder och lokaler, energi, fjärrvärme, fjärrkyla och bredband. Vidare ska bolaget:

- verkställa de ägardirektiv och beslut som fastställts av Växjö kommunfullmäktige (genom bolaget själv eller genom dotterbolag),
- förvärva och förvalta aktier och andelar i kommunala företag inom Växjö kommun,
- medverka till att finansieringsbehovet hos bolagets direkt eller indirekt ägda företag tillgodoses, själv eller genom Växjö kommun,
- samt bedriva annan med ovan angiven förenlig verksamhet.

Verksamheten ska bedrivas åt ägaren/i ägarens ställe inom ramen för Växjö kommuns kompetens.

I ägardirektivet har ägaren utvecklat vilka ramar som gäller för bolagets verksamhet samt hur verksamheten ska finansieras, frågor bolaget har att beakta samt övriga förutsättningar för dess verksamhet. Av ägardirektivet framgår även finansiella mål för bolaget som bland annat rör utdelning, finansiering, ekonomisk rapportering, effektivisering, riskanalys och övriga förutsättningar.

Bolaget ska se till att kommunfullmäktige får ta ställning innan sådana beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt fattas. Sådana beslut kan bland annat avse ärenden som rör förvärv eller bildande av dotterbolag, frivillig likvidation, fusion eller försäljning av företag, alternativt omfattande eller strategiska investeringar, förvärv eller försäljningar.

Resultat av granskningen

5. Resultat av granskningen

I detta avsnitt presenteras granskningens resultat. Resultatet baseras på de underlag som vi har mottagit under året, de dialoger som genomförts med bolaget samt protokollsgranskning.

Under granskningens gång har ett antal kontrollfrågor besvarats som också utgör en grund för vår bedömning.

5.1.1 Verksamhetsstyrning

Verksamhetsstyrning och uppföljning	
Ägardirektiv 2025	Fastställd av kommunfullmäktige 2021-08-31, § 134
Bolagsordning 2025	Fastställd av kommunfullmäktige 2015-04-21, § 77
Styrelsen har säkerställt att verksamheten följer kommunfullmäktiges direktiv	Ja, genom affärsplan. Fastställd av styrelsen 2025-02-18, § 21
Bolagets uppdrag och nyckeltal har en tydlig koppling till kommunfullmäktiges mål	Bolaget upptar i affärsplanen uppdrag och nyckeltal som fullmäktige riktar till dotterbolagen. Endast ett av uppdragen är direkt riktat till VKAB (tillsammans med VEAB).
Styrelsen följer upp måluppfyllelsens utveckling under året	Uppföljning sker genom rapportering från dotterbolagen.
Vid avvikelser från måluppfyllelsen får styrelsen en analys av orsaker till avvikelsen	Se ovanstående.
Styrelsen beslutar om åtgärder vid brister i måluppfyllelsen	Se ovanstående.

Generella iakttagelser

Styrelsen har fastställt affärsplan för 2025 på sammanträde 2025-02-18 (§ 21). Av affärsplan framgår uppdrag och nyckeltal som fullmäktige riktar till dotterbolagen. Endast ett av uppdragen är direkt riktat till VKAB (tillsammans med VEAB).

Målsättningarna från affärsplanen har inte följts upp i delårsbokslut. Vid tidpunkten för granskningen har vi inte tagit del av sammanställning av måluppfyllelse för verksamhetsåret 2025.

Det sker en återkommande rapportering i moderbolaget från dotterbolagen. Rapporteringen följer en årsplan med presentationer i maj, september och november. I samband med denna rapportering redovisas status på politiska uppdrag.

5.1.2 Ekonomistyrning

Ekonomistyrning och uppföljning	
Budget för 2025 antagen	Ja, antagen av styrelsen 2025-02-18 (§ 21)
Styrelsen följer upp det ekonomiska utfallet och prognoser under året	Ja
Styrelsen får en analys av orsaker vid eventuella avvikelser från budget	Ja
Styrelsen beslutar om åtgärder vid eventuella budgetavvikelser	Styrelsen får löpande information om ekonomi och har därmed förutsättningar att vidta åtgärder vid behov.

Ekonomiskt resultat 2025	Helårsprognos vid delår (per aug)	Resultat helår
Nettoomsättning	7,6 mnkr	7,6 mnkr
Kostnad för sålda varor	-	-
Bruttoresultat	7,6 mnkr	7,6 mnkr
Rörelseresultat	-5,9 mnkr	-5,4 mnkr
Resultat efter finansiella poster	-10,3 mnkr	171,5 mnkr
Resultat	-10,3 mnkr	179,3 mnkr

Generella iakttagelser

Bolagets budget för 2025 antogs vid styrelsens sammanträde 2025-02-18 (§ 21), med ett budgeterat resultat om -9,6 mnkr för bolaget och 262,8 mnkr för hela bolagskoncernen.

Utöver delårsrapport tar styrelsen regelbundet del av finansiella rapporter under året. Styrelseledamöterna får de ekonomiska rapporterna skickade till sig inför sina möten. Vid delårsrapport per augusti prognostiserades ett helårsresultat om -10,3 mnkr för bolaget och 296,9 mnkr för bolagskoncernen som helhet. Den positiva avvikelsen förklaras av att alla bolag som utgör VKAB-koncernen visat på ett bättre resultat än budgeten.

Moderbolagets negativa avvikelse förklaras som en konsekvens av kostnader för konsult- och systemstöd för den nya EU-standard för hållbarhetsrapportering, samt konsultkostnader för nytt system för Boplats.

I årsredovisningen redovisar moderbolaget ett resultat om 179,3 mnkr, där 180 mnkr avser utdelning från dotterbolagen. medan bolagskoncernen redovisar resultat för helåret om 390,8 mnkr efter finansiella poster.

Moderbolaget har löpande följt dotterbolagen ekonomi genom att tre gånger per år ta del av prognoser från bolagen. Vid dessa tillfällen går VD och ekonom för respektive bolag igenom resultat, avvikelser och prognos.

5.1.3 Intern kontroll

Intern kontroll	
Styrelsen är involverad i internkontrollprocessen	Ja
Internkontrollplan 2025 antagen av styrelsen	Ja, 2025-01-25 (§ 6)
Internkontrollplanen innehåller information om riskvärdering	Nej
Antal kontrollområden 2025	2
Uppföljning av internkontrollplan 2025	Inom ramen för den löpande verksamheten.
Uppföljning har skett av samtliga kontrollområden 2025	Inom ramen för den löpande verksamheten.
Det finns en process för uppföljning av intern kontroll	Se ovanstående.

Generella iakttagelser

Internkontrollplanen för 2025 fastställdes av styrelsen under sammanträdet 2025-01-25 (§ 6). I internkontrollplanen för 2025 har två riskområden identifierats:

- Manuell låneavisering
- Ränterisk

I internkontrollplanen beskrivs de utvalda riskerna. Riskvärdering, hur riskerna ska kontrolleras, med vilken frekvens de ska kontrolleras eller vem/vilka som ansvarar för att kontrollernas genomförs framgår inte av bolagets internkontrollplan.

Enligt Växjö kommuns beslutade reglemente för internkontroll ska nämnder och styrelser följa upp sin internkontrollplan årligen, senast i samband med redovisningen av årsbokslutet. Det sker i dagsläget inte någon samlad uppföljning då kontrollpunkterna hanterades löpande inom ramen för verksamheten.

Enligt uppgift har bolaget gjort ett omtag med sitt internkontrollarbete inför 2026. Av uppgift framgår att styrelsen antagit en fullständig internkontrollplan för 2026 (av vilken riskbedömningar framgår) och att resultatet av internkontrollarbetet ska återrapporteras till styrelsen vid deras sammanträde i december 2026.

5.1.4 Bedömning per område

Bedömning - Verksamhetsstyrning och uppföljning

Vi bedömer att bolaget i allt väsentligt har säkerställt en tillräcklig struktur och uppföljning avseende verksamheten och av fastställda målsättningar. Styrelsen har fastställt en affärsplan där bolagskoncernens mål, och hur de knyter an till kommunfullmäktiges mål, framgår. Uppföljning sker genom rapportering från dotterbolagen.

Bedömning - Ekonomistyrning och uppföljning

Vi bedömer att bolaget i allt väsentligt har säkerställt en tillräcklig styrning och uppföljning av ekonomin. Moderbolaget har löpande följt dotterbolagen ekonomi genom att tre gånger per år ta del av prognoser från bolagen. Vid dessa tillfällen går VD och ekonom för respektive bolag igenom resultat, avvikelser och prognos.

Bedömning - Intern kontroll och uppföljning

Vi bedömer att bolaget endast delvis har säkerställt en tillräcklig struktur för intern kontroll. Styrelsen har beslutat om internkontrollplan för 2025 (2025-01-25, § 6). Av internkontrollplanen framgår vilka risker som har identifierats, samt beskrivning av riskerna. Däremot framgår inte riskvärdering. Vi anser att bolaget bör redovisa hur risker har analyserats och värderats, samt upprätta en samlad bedömning av den interna kontrollen utifrån upprättad kontrollplan.

Samlad bedömning och rekommendationer

6. Samlad bedömning och rekommendationer

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att styrelse och VD i allt väsentligt säkerställt att bolaget har en tillräcklig struktur för styrning och uppföljning av verksamheten och uppföljning av ekonomin, men att styrelse och VD endast delvis har säkerställt en tillräcklig struktur för styrning och uppföljning av intern kontroll.

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi vd och styrelsen i Växjö Kommunföretag AB att;

- Att i bolagets arbete med intern kontroll tydliggöra vilka risker som har identifierats, samt vilken värdering av respektive risk som skett. Vidare att upprätta en samlad bedömning av den internkontroll utifrån upprättad kontrollplan.